

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

ŠTEV. 6.

V LJUBLJANI, KONEC JUNIJA 1911.

LETO VIII.

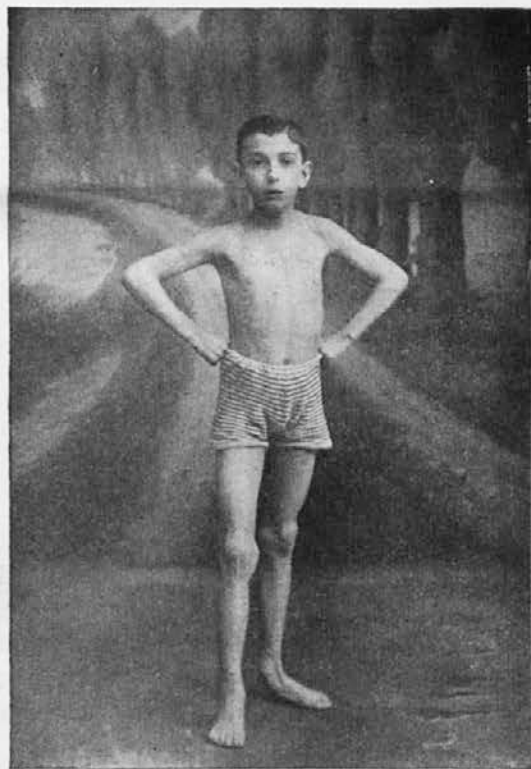
Krepimo svojo mladino!

Tuž mese! — Krepimo se!, — to kratko, vendar globoko in pomembno geslo je izbral Tyrš svojemu ljubljenu Sokolstvu.

Krepimo sebe, krepimo pa tudi svojo mladino, kajti za obstanek vsakega naroda je prvi pogoj telesno, нравstveno in duševno zdrav naraščaj. To so spoznali narodi vseh dob in časov in najlepši vzgled iz davne preteklosti so nam

zdravje, ki je potrebno za dobro izvrševanje vsakega poklica. Iz otožnih in zamišljenih otročičev ustvarja telovadba male junake bistrega pogleda in odločnega kretanja, kajti pri sokolski telovadbi se osvežuje in krepko razvija obenem s telesom tudi duh.

Mogočni vpliv pravilne sokolske telovadbe nam kažeta najlepše priobčeni sliki, ki nam je kol-

Pri vstopu v sokolski naraščaj.

junaški Grki, ki so posvečali telesni in нравstveni vzgoji svoje mladeži kar največjo skrb.

Za telesno vzgojo mladine je najvažnejše sredstvo sestavna, vsestranska telovadba po premišljenem načrtu, kakor jo goji Sokolstvo.

Ona učinja iz slabotnih in bolehalih teles zdrave in krepke postave, ona utrja mladini

Po triletni vadbi v sokolski telovadnici.

čnike zanju z bratsko ljubeznivostjo posodilo izdajateljstvo koledarja „Ročenka dorostu sokolského“.

Na prvi sliki vidimo šibkega dečka, ki je pravkar stopil v vrste sokolskega naraščaja. Njegovo slabotno telo z ozkimi prsmi ima nerazvito mišičevje, iz oči mu pa sevata tožnost in malodušnost — plah je njegov pogled.

Poglejmo pa junaka na drugi sliki. Tri leta je telovadil redno in marljivo v sokolski telovadnici, in kakšna razlika! Na krasno oblikovanem mladem telesu kipe jake in razčlenjene mišice — znak zdrave moči in okretnosti —, iz oči in obraza mu pa sijajo življenska radost, pogum in odločnost. In vse to je delo triletne marljive sokolske telovadbe!

V sokolskih vrstah si mladina utrja zdravje, krepí telo, pa pridobi mnoge lastnosti, ki so potrebne slehernemu v vsakdanjem življenju. Sokolska telovadnica je šola zmernosti v vsakem uživanju, v njej se gojijo samozatajevanje, vztrajnost in jeklena volja, ki premagajo največje težkoče, izvrše najtežje naloge; v njej se priučí mladina redu in točnosti, uri si svoj spomin in

spoznava smotreno delo. Podlaga vsemu delovanju v sokolski telovadnici pa je ljubezen do naroda, kajti iz globokega narodnega čuvstvanja je priklila sokolska ideja, ki stavi narodno blaginjo nad vse.

Naj se li še pomišljamo in obotavljamo, bratje? Sliki sami nam dovolj jasno pričata o velikem vzgojevalnem pomenu sokolske telovadbe za mlada telesa. V močnem in zdravem telesu pa se razvija po umni in premišljeni vzgoji tudi zdrav in bister duh. Skrbimo torej, da se zbira čim več slovenske mladine v vrstah sokolskega naraščaja, kjer se okrepeča in razvije telesno, npravstveno in duševno — sebi in narodu v prid in ponos.

—c

Telovadne igre.

Sestavil dr. Ljudevit Pivko.

(Dalje.)

14. Zadnja dva naprej! (Ruski lov.)

Igralcev 7—25.

Igralci se postavijo po dva in dva v dvostop, držeč se za roke. Eden izmed igralcev (petelin) se postavi dva koraka pred prvo dvojico z licem naprej, ploskne ob dlan in zakliče: „Ena, dve, tri, zadnja dva naprej!“ ali pa: „Kikiriki!“ Na ta klic bežita zadnja dva naprej, eden po levi, drugi po desni strani dvostopa, in si skušata podati pred petelinom roki. Petelin se ne sme ogleovati za njima, temveč zbeži šele takrat na lov, ko letita mimo njega, ter skuša enega ali drugega dohiteti in lahko udariti, predno si podasta roki. Ujeti igralec postane petelin, njegov tovariš in prejšnji petelin pa se postavita za njim kot prva dvojica. Petelin lovi tako dolgo, dokler ne ujame katerega drugega.

Pri večjem številu igralcev lahko tekajo tudi štirje igralci obenem. Seveda morajo stati potem v četverostopu, petelin pa ima mnogo lažje delo, ker ni težko dohiteti enega izmed njih, preden si podado vsi štirje roke.

15. Volk.

Igralcev 3—20.

Žreb določi, kdo izmed igralcev je volk. Vsi drugi so ovce in se razlete, volk pa jih lovi, dokler se mu ne posreči rahlo udariti enega izmed njih, ki postane potem volk namesto njega. Prejšnjemu volku ne sme novi volk takoj vrniti udarca. Igrišče ima določene meje, katerih ne

sme nihče prestopiti. Kdor jih prestopi, postane volk.

Igralcem se lahko dovoli tudi pribežališče, določen prostor, kjer si smejo odpočiti (ris). V risu nima volk nobene pravice in ne sme niti stopiti vanj.

Ovčice, ki so precej daleč od volka, se pasejo (trgajo travo) in kličejo: „Kaj pa volčec dela, žaba žito je!“

16. Jastreb.

Ob meji igrišča se zariše črta, na katero se postavijo vsi igralci razen enega, ki ga je določil žreb za jastreba. Jastreb se postavi sredi igrišča in šteje: „1, 2, 3!“ Na to povelje zbeže vsi in jastreb skuša ujeti enega izmed njih z rahlim udarcem. Ulovljenec ga nadomesti pri naslednji igri. Kdor prestopi meje igrišča, postane jastreb, kdor pa se zateče v ris, je varen pred jastrebom.

Igra se vrši lahko tudi brez zarisane pribežališča. Tej igri je podobna igra „volkodlak“ (gl. št. 20!).

17. Pretekat.

Igralci si določijo volka in se razstavijo kar najdalje po omejenem igrišču. Volk se zažene proti enemu izmed zajcev in ga preganja tako dolgo, dokler ga ne ujame ali dokler ga ne reši tretji zajec. Begun je rešen, kadar preteče kdo izmed igralcev pot med njim in volkom, kajti volk mora sedaj preganjati tretjega igralca, kar se ponavlja, dokler ne ujame enega izmed njih.

— Pretekati sme samo eden, in sicer od strani ali proti volku, ne pa od zadaj. Tek za volkom ni dovoljen.

18. Šepavi volk.

Na majhnem igrišču lovi volk zajce, skačaje po eni nogi. Če se postavi na drugo nogo, mora za kazen ujeti dva zajca in šele drugi ujeti zajec postane volk. Z ene noge na drugo sme volk preskakovati, toda nikdar ne sme stati z obema nogama na zemlji.

19. Šepava lisica.

Lisica stanuje v „duplu“ (jami, risu), v kotu ali sredi igrišča, odkoder sme poskakovati samo po eni nogi. Ostali igralci ne smejo stopiti v duplo, temveč dražijo od zunaj lisico k teku. Lisica zakliče: „Lisica gre!“ in skuša udariti enega izmed igralcev. Če ga dohiti, zakliče njegovo ime, da vedo vsi, kdo je lisica, dotični igralec se pa mora rešiti takoj v duplo, kajti ostali ga zasledujejo in tolčejo. Če pa lisica ne ujame nobenega igralca, naj priskače bliže k duplu in uide noter. Po glavi ne sme nihče tepsti. Če lisica pade, je ne smejo tolči.

Drugi način: Ista lisica ostane do konca igre, igralci pa, ki jih lisica dohiti, ji morajo pomagati.

Pravila: 1. Kadar lisica predolgo počiva v duplu, jo pokličejo igralci: „Lisica na lov! — ena, dve, tri!“ Če ne uboga, jo smejo igralci nagnati iz dupla in tedaj smejo vsi noter.

2. Ako lisica tretjič še ne ujame nikogar, ima pravico, zahtevati drugega na svoje mesto.

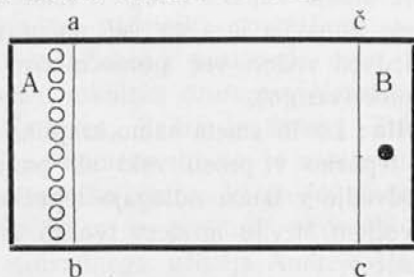
3. Če steče lisica iz dupla, ne da bi zakljčala: „Lisica gre!“, ali če preskoči na drugo nogo, jo preženejo igralci nazaj v duplo.

4. Kdor lisico zadržuje ali jo udari brez vzroka, postane sam lisica; istotako postane lisica, kdor stopi v lisičje duplo ali kdor prestopi mejo igrišča.

20. Volkodlak (zamorec).

Igralcev 10—50. Igrišče četverkotnik, 20 korakov širok in 40 korakov dolg.

Ob koncih se naznačita z risom *ab* in *čc* 3 korake široka oddelka *A* in *B*.

Za risom *čc* v oddelku *B* se postavi volkodlak (zamorec, črni mož), v oddelku *A* pa — stoje ostali igralci. Volkodlak zakliče: „Ali vas ni volkodlaka (zamorca) strah?“ in se zažene proti risu *ab*. Igralci mu odgovore: „Ne! nič nas ni strah!“ in beže proti risu *čc*. Volkodlak skuša na polju *abcč* enega izmed njih ujeti in ga trikrat udariti; ta postane nato njegov pomočnik ter gre z njim v oddelek *A*. Pri naslednjem begu lovi pomočnik ravno tako kakor volkodlak. Tekanje od risa do risa se ponavlja, dokler ne polovi volkodlak s pomočniki vseh igralcev.

Pravila: 1. Če ne ujame volkodlak v prvih treh begih nobenega igralca, stopi drugi na njegovo mesto.

2. Samo volkodlak sme klicati pred vsakim begom: „Ali vas ni volkodlaka strah?“

3. Po volkodlakovem klicu ne sme nihče ostati za risom.

4. V begu se ne sme nihče obračati nazaj proti prejšnjemu risu, pač pa smejo bežati v bok.

5. Volkodlak ne sme čakati nasprotnikov pri svojem risu, temveč mora teči naproti.

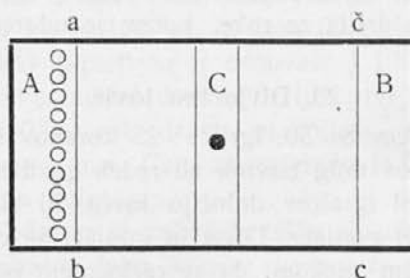
6. Kdor zbeži preko meje igrišča ali se vrne za ris, izza katerega je iztekkel, postane volkodlakov pomočnik.

7. Prvi ujeti pomočnik postane volkodlak pri naslednji igri.

8. Na suhem igrišču naj izvedejo po odgovoru volkodlak in njegovi pomočniki ali nasprotniki ali pa vsi živi hrast ali kolo ali kako drugo vajo. Za to je treba precej gibčnosti in igra je veselejša.

21. Kitajski zid.

Igralcev 10—50. Igrišče kakor pri igri „volkodlak“, preko sredine polja *abcč* pa se zariše pas *C*, ki je 4 korake širok.

V pasu *C* stoji igralec „Kitajec“, ostali igralci pa se postavijo za risom *ab*. Kitajec zakliče: „Preko zida! Ena, dve, tri!“, nakar zbeže vsi preko igrišča za ris *čc*. Bežeče igralce lovi Kitajec v pasu *C* in skuša enega ali drugega poddržati ter ga trikrat udariti. Ujeti igralec postane

Kitajec in lovi pri naslednjem begu kakor prvi Kitajec. Po vsakem begu narašča število Kitajcev v pasu C in kmalu polove vse begune.

Pravila: 1. Če ne ujame Kitajec trikrat nobenega beguna, stopi drugi igralec na njegovo mesto.

2. Edino stari Kitajec kliče vselej: „*Preko zida! Ena, dve, tri!*“

3. Kdor prestopi meje igrišča, postane Kitajec.

4. Kdor po trikratnem povelju ne steče preko pasu C, postane Kitajec.

5. Pri naslednji igri je zadnji begun Kitajec.

22. Ribiči.

Število igralcev 20—50. Igrišče 40—50 korakov dolgo in široko.

Igrišče naj predstavlja morje, sredi katerega je zarisan otok. Dva igralca se določita za ribiča, ki gresta na otok; ostali igralci so ribe v morju.

Ribiča si podasta roki in zakličeta: „*Ajdi v morje!*“ ter stečeta na lov za ribami. Kadar udari eden izmed njiju katero ribo, jo morata odnesti na otok in dotični igralec postane ribič. Ribiča stečeta zopet na lov po drugo ribo. Nova dvojica lovi odslej ribe kakor stara ribiča in igra se nadaljuje, dokler ne polove vseh rib. Novo igro pričneta kot ribiča zadnji ujeti ribi. — Dekleta lahko tudi izvajajo to igro, toda z izpremembo, da vodita ribički ujeta ribo za roke na otok.

Pravila: 1. Eden udarec z roko zadošča, da je riba ujeta.

2. Ujeta riba se lahko premetuje, toda uhati ne sme.

3. Kdor zbeži preko meje igrišča, se smatra za jetnika.

4. Če ribiča ne zaneseta ribe na otok, ni veljaven lov.

5. Ribiča se prijemata za roke le na otoku. Če se ne držita za roke, potem je udarec neveljaven.

23. Divjačino lovit.

Igralcev 8—50. Igrišče: 25 korakov širok in 50 korakov dolg travnik ali redki gozdič.

Izmed igralcev določijo lovca, ki si izbere dva ali tri gonjače. Lovci in gonjači se označijo s posebnim znakom, da se razločujejo od divjačine. Gonjači love divjačino in jo podržujejo, dokler ne priteče lovec, da jo trikrat udari ali zareže (z roko) okoli vratu. Vsak jetnik postane gonjač in si mora takoj nadeiti dotični znak. Pri naslednji igri je lovec tisti igralec, ki ga zadnjega ujamejo.

Drugi način: Lovec nima gonjačev na začetku igre, zato je pa oborožen z majhno žogo, katero luča za divjačino, ki jo lovec zalezuje ali strelja.

24. Mrežo vlačiti.

Igralcev 20—30. Igrišče 40 korakov dolgo in široko, z risom v kotu. Igrišče predstavlja ribnik, ris pa ribiško kočjo.

Igralce razdelimo na dve stranki, na ribiče in ribe. Ribe plavajo po ribniku, ribiči pa nategnajo v kočjo mrežo, t. j. primejo se za roke in se spuste v ribnik s klicem: „*Ribiči gredo!*“ Ribe se razprše na vse strani, ribiči pa skušajo ujeti to ali ono ribo v mrežo s tem, da jo zapro v krog. Kadar sklenejo ribiči krog, zakličeta krajnika: „*Sklenjeno!*“, in one ribe, ki so v mreži (v krogu), so ujete ter morajo z njimi v kočjo. Tako jih love dalje, dokler jih ne polove.

Pravila: Z rokami ne smejo ribiči prijemat rib.

Če se pretrga mreža, uidejo ribe zopet v ribnik, ribiči pa morajo bežati v kočjo.

Ribe ne smejo preko ribnikovih bregov (čez mejo igrišča).

Raztrgana mreža se popravlja edino le v kočji.

25. Medvedje v lancu.

Igralcev 15—50. Igrišče 40 korakov dolgo in široko.

Na koncu igrišča se naznači z risom medvedji brlog. V brlog stopi medved, ki ga je določil žreb, ostali igralci se pa razprše po igrišču. Vsak ima svojo tepežko razen medveda. Medveda vabijo na lov z besedami: „*Medved, medved, iz brloga ven!*“ in nato zakliče medved: „*Medved že gre!*“ in se odpravi na lov s sklenjenimi rokami ter skuša tako udariti oberočno enega izmed igralcev. Ko udari koga, zakliče: „*Moj!*“, ostali igralci pa ju zapode v brlog s tepežkami. V brlogu poda medved ujetemu pomočniku roko in sedaj stečeta skupno na lov: „*Medveda gresta!*“ S prosto roko udari medved ali pomočnik tretjega igralca, zakliče: „*Moj!*“, izpusti tovariševo roko in vsi trije uidejo zopet v brlog. Z vsakim novim jetnikom se ponavlja igra na isti način in tako dobiva medved vedno več pomočnikov, ki stopajo v lanec (verigo).

Pravila: Loviti smeta samo krajnika v lancu bodisi s tepežko v prosti roki ali pa z roko. Ostali medvedje v lancu odlagajo tepežke.

Ob večjem številu igralcev tvorijo medvedje po več lancev.

V lanec se smejo prijemati medvedje edino le v brlogu. Če se izpuste na igrišču, jih zapode ostali igralci nazaj.

Od prednje strani smejo igralci pretrgati lanec, od zadaj pa ne. Kadar je lanec pretrgan, morajo bežati medvedje v brlog. Če lovita dva lanca, beže samo členi pretrganega lanca.

Kdor se zateče preko meje igrišča ali v brlog, je ujet. Istotako je ujet, kdor udari medveda v lancu.

Če lanec ne zakliče v začetku lova: „Medvedje gredo!“, ga naženejo v brlog.

Zadnji jetnik je prvi medved naslednje igre.

Drugi način:

Igralce lovita vedno le dva medveda. Kateri izmed njiju udari igralca, se osvobodi, drugi medved in ujeti igralec pa zbežita v brlog, odkoder pričunjata igro iznova. (Dalje prih.)

Iz slovanskega Sokolstva.

Hrvaško Sokolstvo.

Hrvaško Sokolstvo priredi letošnje leto veliko slavje: 13.—15. avgusta bo II. hrvaški vse-sokolski zlet v Zagrebu. Oglejmo si ob tej priliki vsaj v glavnih potezah razvoj Sokolstva na Hrvaškem.

Sredi osemnajstega stoletja je zavladalo splošno dovzetno razpoloženje za telesno vzgojo. Izpočetka je telovadilo vse povprek, ali narodnostna ideja je kmalu začela pronicati v telovadnih krožkih in telovadci so se ločili po narodnostih. Prvi je zbral l. 1862. Tyrš okoli sebe češke telovadce in ustanovil „Pražkega Sokola“, ki je že leto zatem dobil svojega slovenskega brata „Južnega Sokola“ v Ljubljani. Le-ta je poletel l. 1866. ob priliki svečane proslavitve spomina Nikolaja Zrinjskega v Zagreb in je vzbudil v ondotnih krogih veliko zanimanje za Sokolstvo, ki je pa še naraslo, ko je priredilo l. 1867. zagrebško pevsko društvo „Kolo“ izlet v Ljubljano in Postojno, kjer so se Hrvati zopet sestali z ljubljanskimi Sokoli. Prvo hrvaško sokolsko društvo se je pa ustanovilo šele l. 1874. v Zagrebu. Za starosta je bil izvoljen Ivan Vončina, za telovadnega učitelja pa Nemeč Friderik Singer, ki je pač po svojih močeh skušal zadostiti svoji nalogi.

Krepkeje se je začel „hrvaški Sokol“ v Zagrebu razvijati šele l. 1876., ko je bil izvoljen za starosta dr. Josip Fon, rodoma Slovenec. Ta je preskrbel s pomočjo Praškega Sokola zagrebškim Sokolom za načelnika sokolskega vaditelja Fr. Hochmana. Takoj v naslednjih dveh letih so se ustanovila sokolska društva v Varaždinu, Vukovaru, Karlovcu, Zadru in Spletu. Telovadilo se je pridno, nameravalo se je ustanoviti tudi slovensko-hrvaško zvezo, ki pa je vlada ni dovolila. Hochman je poskusil v družbi pripravniškega telovadnega učitelja Andreja Hajdenjaka s

sokolskim časopisom „Sokolom“, ki pa je kmalu prenehal izhajati.

Po zaslugi dr. Fona je dobil zagrebški Sokol l. 1884. krasen „Sokolski dom“ s prostorno telovadnico. Toda zanimanje za Sokolstvo je že v tem času med Hrvati ponehalo. Število sokolskih delavcev je bilo premajhno, nedostajalo je pravih sokolskih apostolov. Ni še bilo pravega razumevanja sokolske misli. Pri življenju se je ohranil zagrebški Sokol, vsa zgoraj navedena in druga pozneje ustanovljena društva pa so prenehala.

Okrog l. 1890. so se razmere začele nekoliko boljšati. Navidezno so se pokazala ugodnejša znamenja. To je Hochmana napotilo, da je pričel izdajati nov hrvaški list z imenom „Gimnastika“, v katerega so dopisovala tudi slovenska sokolska društva. Po Hochmanovi smrti (l. 1894.) je prevzel imenovani list dr. Franjo Bučar, ki pa je kmalu ustavil izdajanje „Gimnastike“ vsled nezadostnega zanimanja.

Živahnejše sokolsko življenje je začelo pluti po hrvaških pokrajinah z začetkom dvajsetega stoletja. Dr. Bučar je zopet začel izdajati sokolski telovadni list „Sokol“, ki izhaja danes kot zvezno glasilo. Po zaslugi dr. L. Cara (Zagreb) in dr. J. Smodlake (Splet) se je osnovala l. 1904. „Zveza hrvaških sokolskih društev“. Njen prvi starosta je bil l. 1908. umrl dr. Št. pl. Miletič, njegov naslednik pa dr. L. Car; za načelnika je bil izvoljen Dragotin Šulce.

Sedaj se je začelo hrvaško Sokolstvo razvijati v novem duhu, krepko stremeč za napredkom v pravem sokolskem zmislu. Po drugem slovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani l. 1904., ki se ga so v lepem številu udeležili tudi hrvaški Sokoli, zlasti pa po I. hrvaškem vsesokolskem zletu v Zagrebu l. 1906. je začelo hitro rasti tudi število hrvaških sokolskih društev.

Pričeli so izdajati „Sokolsko knjižnico“, ki šteje danes že 17 zvezkov tehnične in vzgojevalne vsebine.

Vsled prirastka mnogih novih društev se je izdatno pomnožilo delo, ki ga je morala opravljati zveza. Nastala je potreba deliti delo — ustanovljati so se jele župe, ki jih je danes 17, in sicer: 14 na Hrvaškem in v Slavoniji, 1 v Bosni, 1 v Hercegovini in 1 v Ameriki s sedežem v Chicagu.

Statistika hrvaškega Sokolstva izkazuje za to leto nad 130 društev s približno 13.000 člani, med katerimi je do 5000 telovadcev in telovadk, poleg tega par tisoč gojencev in gojenk sokolskega naraščaja.

Za tehnično izobrazbo vaditeljev skrbi tehnični odsek zveze, ki je priredil dozdej 3 vadiateljske tečaje. Hrvaška sokolska zveza je član „Slovanske sokolske zveze“ in „Mednarodne evropske telovadne zveze“.

Z velikim delom se pripravljajo hrvaški Sokoli za svoj drugi zlet, ki naj v veliki sliki pokaže napredek hrvaškega Sokolstva v zadnjem petletju.

Na veselo bratsko svidenje v kraljevem Zagrebu v dneh 13.—15. avgusta. Na zdar!

—c.

II. hrvaški vsesokolski zlet v Zagrebu v dneh 12.—15. avgusta.

Spored zletu v Zagrebu se je v naslednjih točkah izpremenil, oziroma izpopolnil: 13. avgusta: Izprevod se prične že ob polu 11. uri; pozdrav pred gledališčem ob polu 12.; ob 9. zvečer seja sodnikov, ob 9¹/₂ zvečer veselica in ples pod milim nebom v zagrebškem „Zboru“. 14. avgusta se prične že ob 6. zjutraj tekme in skušnje za javni nastop; slavnostni banket, ki ga priredi mesto Zagreb sokolskim zastopnikom, ob 1. Ob 4. javna vaja sokolskih jezdecov, ob 5. izlet v Maksimir, ob 8. veselica zagrebškega „Zbora“. 15. avgusta se prične ljudska zabava že ob 6. V ostalem je spored neizpremenjen, kakor smo ga objavili v letošnji 1. številki.

Posamezni odseki, združeni v centralnem odboru, so marljivo na delu. Svečanostni odbor dela priprave za kolikor možno časten sprejem gostov in za čim veličastnejši izprevod, veselični je že določil načrt za razne prireditve, finančni ima obilo denarnega posla, stanovanjski je v množičnih dogovorih za potrebna stanovišča, največ dela pa imata stabvni in tehnični odsek.

Pri prostih vajah bodo nastopili telovadci vseh udeleženi sokolskih zvez. Hrvaški Sokoli bodo nastopili pri splošni orodni telovadbi in posamezne župe še s posebnimi točkami, istotako nastopijo druge slovanske zveze s posebnimi točkami.

V zadnjem času sta izšla XVI. in XVII. zvezek hrvaške „Sokolske knjižnice“. Prvi obsega med drugimi tudi zletne vaje, in sicer: vaje s kiji in obroči za telovadke, vaje z zastavicami za deški naraščaj in vaje s kratkimi palicami za srbske Sokole; v XVII. zvezku so obrazložene in s slikami pojasnjene zletne proste vaje.

Na zlet pošlje svojega zastopnika tudi Unija francoskih gimnastov. Zastopal jo bo med. dr. Laschaud, poslanec in član parlamentarne komisije za telesno vzgojo.

Udeležba na zletu obeta biti sijajna. V kraljevem Zagrebu se bodo zbrale stoglave čete hrvaškega Sokolstva; nadejati pa se je tudi mnogobrojne udeležbe čeških Sokolov; v velikem številu bodo prihiteli Srbi in Bolgari, deputaciji bosta poslali poljsko in slovaško Sokolstvo. Naravno je, da ne smemo zaostati tudi ne Slovenci ter da nam je delovati na to, da se v kar najčastnejšem številu udeležimo vsesokolskega zleta najbližjih nam slovanskih bratov!

*

Prisega čeških tekmovalcev. „Bilo je to na luksemburškem kolodvoru“ — pripoveduje brat Franta Erben v „Věstniku sokolském“, — v noči 2. avgusta 1909, nekoliko minut pred odhodom odposlanstva České Obce Sokolské v Ameriko. Načelnik Č. O. S. in vodnik češke tekmovalne vrste v Luksemburgu, br. dr. Jindra Vaniček, pokliče svoje fante in jim izpregovori z očitno tresočim se glasom nekako tako: „Fante! Za nekaj trenutkov se razidemo. Jaz se vrnem v domovino in vi pojedete izpolnjevati drugi del svojega poslanstva, k ameriškim bratom. Dva trenutka mi prihajata pri tem na misel. Prvi, ko ste v nedeljo zjutraj, pred odlodom na tekmovališče, peli „... in donesemo možato k cilju prapor svoj...“. In donesli ste. Zmagati ob tako neugodnih pogojih protivnika, ki se je dve leti pripravljal na nas, ni bilo mogoče. Resnično je najkrasnejši uspeh, ki vam bo zanj Sokolstvo hvaležno, da ste v tako trdem boju ostali samo za 9 točk za zmagovalcem. Danes vam morem reči, da ste dokazali več, nego sem upal. Ta zavest vas naj blaži na nadaljnjem vašem potu. Drugi trenutek je ta, ko smo v hotelu „Brasier“ nepričakovano zašli v salon, kjer se je v ozkem krogu francoskih gimnastov in njih vodnikov prslavljalo dobljeno prvenstvo „Zveze evropskih telovadnih društev“. Videli ste, kako so nas vljudni Francozi povabili k mizi, in slišali ste, kako nas je ogovoril g. Cazalet. Govorec o zmagi francoskih gimnastov, je laskavo izjavil, da Sokolov ne smatra za ponižane rivale, temveč za enakovredne prijatelje. „Pri praški tekmi“ — je rekel — „vzemši nam primat na telovadnem polju, ste nam dali temeljit nauk. Vzeli smo si ga k srcu in — nismo lenarili. In posledek našega prizadevanja je današnja zmaga vrste „Unije francoskih gimnastov“. „Na ta govor“ — govori dalje naš Jindra — so se izustile ponosne besede: Mi storimo isto! No, bratje, ob slovesu z vami v trenutku, ko greste za drugim, nič manj krasnim in važnim ciljem svojega poslanstva, k bratom onkraj morja, h katerim ne greste kot tekmeči, temveč kot starejši bratje, v tem trenutku vas spominjam na ta svoj izrek, preverjen, da po povratku iz Amerike storite vse, da se moje besede na prihodnji tekmi v Turinu utesijo v dejstvo. „Mi storimo isto“ bodi geslo nadaljnjemu vašemu prizadevanju.“ Gotovo ne ponižam možatega pojava dragega vodnika Sokolstva, če izdam, da je prve besede govoril globoko ginjen, te zadnje pa je že dušilo nezadržljivo plakanje. In pritiskajoč svoje fante na prsi, ni videl načelnik Č. O. S. solz v očeh, ampak čutil na svojih licih gorki njih tok. Bil je to gotovo eden izmed najgenjlivejših trenutkov mojega življenja in mislim tudi vseh ostalih bratov. Usta niso bila zmožna nobene besede, srce je silno tolklo in vse telo se je treslo najgloblje razvnetja. In v dušah borcev je mahoma vzkliklo neukrotno hrepenenje, se vzbudila naenkrat resna

odločitev, storiti vse, da smeli izrek vodnika, ki bi zanj dali življenje, ne ostane neizpolnjen. Po trenutku globokega molka se je zavedel br. Erben in idoč z vrsto k načelniku, ki se je medtem bil že oddalil, rekel: „Dragi brat načelnik! Na tvoje besede bi imel slediti naš odgovor. Pa sam si videl, da nihče izmed nas ni bil zmožen besede. Zato smo molčali. Sedaj prihajamo, da Ti obljubimo, da se pošteno potrudimo, da se v Turinu vrne zmaga k sokolskemu praporu. Drug za drugim so stopali borci k Jindri in s stiskom roke potrajali — prisego luksemburško . . .“ Luksemburški tekmovalci so na znameniti način izpolnili svojo prisego. V turinski vrsti so bili vsi razen dveh, od katerih eden, učitelj telovadbe na Ruskem, najbrž ni mogel dobiti dopusta, drugi pa si je pri uvrstitvi tekmi ranił nogo in moral tekmo opustiti. V teku ne čisto dveh let so se dvignili visoko nad svoj nivo v Luksemburgu ter pridobili dva nova izdatna druga. Brat Erben smatra češko vrsto v Turinu nad vsemi vrstami, kar jih je Č. O. S. poslala doslej v tujino. Zanimivo je, kako opisuje brat Erben pričetek in konec tekme češke vrste: „Kratko, preden je bilo vrsti nastopiti, nas pokliče Jindra. Ta Jindra! Rekel je samo to: „Fantje, ni mi treba praviti, za kaj gre pri tekmi, ki se je ravno začela. Vsi to čutite. Pravim samo, da imam slutnjo, kakor da poslednjikrat vodim vrsto Č. O. S. v tekmi. Pa pojte in se bojujte! In poskrbite, da vas dovedem s siavo!“ Vroči poljubi in v očeh se lesketajoče solze so bile zgovorna priča, da se bodo tekmovalci bili kakor levi. In čez hip se je že šlo. Že proste vaje so pokazale, kakšen vpliv so imele Jindrove besede. „Bili ste vsi bleđi“, je pravil pozneje eden čeških udeležnikov turinske odprave, „toda vadili ste tako kakor nobena vrsta pred vami in ne za vami. Vsa vaša izvedba se je po sili in ognju izmikala iz okvira ostalih nastopov, bila je kakor ozarjena s posebno svetlobo navdušenosti, ljubezni, bilo je to ono, čemur se pravi oduševljeno izvajanje!“ In res. Ne vem, kaj se je godilo v dušah ostalih članov vrste, toda jaz sem imel vtisk, da izvajam vaje v nekakšni vročici, da smo hipnotizirani. Tudi uspeh v prostih, kjer smo za pet točk pred najboljšimi izvedbami slovenske in laške vrste, kaže nenavadno krasno izvedbo. Videl sem Slovence v pro-

stih pri tekmi, mogel sem jih primerjati z našo vrsto, no pa priznavam, da so mi bolje ugajali nego naši doma pri pripravi. Ni dvoma, da so tudi tu besede ljubljenege vodnika, izpregovorjene v primernem trenutku, imele svoj blagodarni močni vpliv . . .“ Konec tekme je ostal Jindra pri Italijanih, v Turinu najnevarnejših tekmečih Čehov, da zasleduje njih tekmo. Češka vrsta je šla k tekmi brez njega. „Ko je naposled, okoli polu 11. po noči — pripoveduje Erben — dokončala zadnja italijanska dvojica tekmo ter smo zaznali, da so tudi v teku Lahı ostali za nami, smo se radostno vračali v telovadnico. Goreli smo od hrepenenja, videti Jindro. Domnevali smo, da je, zadovoljen z uspehom najstrašnejše izmed vseh dosedanjih mednarodnih tekem, odšel, pustivši nam poročilo, kam mu imamo slediti. Toda našli smo dragega svojega vodnika v oblačilnici, skopo razsvetljeni, v kotu sedečega na klopi nepreoblečenega, pričakujočega svoje fante. Urno k njemu! Pisatelj tega spomina je spravil iz sebe nekoliko besed o izpolnitvi luksemburške prisege. In obenem je izrazil željo vrste, da se ne uresničijo besede slutnje, s katerimi nas je vodnik naš zjutraj pošiljal v boj. Brez besedi je objemal Jindra drugega za drugim, roseč s solzami sence teh, ki jih tako ljubi . . .“ Vračajoč se domov, je češka vrsta z bratom Vaničkom in Scheinerjem obiskala v Oetzu na Tirolskem mesto, kjer je preminul mož, ki ima največjih zaslug za sijajni uspeh češke vrste v Turinu: dr. Miroslav Tyrš. Saj v Turinu ni samo zmagal sokolski telovadni sestav, ampak tudi sokolska ideja. In načinu, smeri vzgoje na sokolskih telovadiščih, prelepi ideji sokolski, ki se ž njo ne more ponašati nobeno gimnastično združenje sveta: sestavu in ideji je položil temelj Tyrš. Zato ni moglo biti drugače, pravi Erben, kakor da se je vrsta z onimi, ki so prevzeli oporoko Tyrševo, morala ustaviti v Oetzu. „Ti, ki so bili tako srečni, da jim je bilo usojeno bojevati se, kakor ti, ki so vsemu slovanskemu Sokolstvu vodniki, so se morali pokloniti spominu genija, ki je stvoril, zgradil vse to, kar je provzročilo sokolsko zmago pri najvišji telovadni tekmi . . . Ob njegovem grobu je češka vrsta prisegla novo prisego, prisego, vztrajno služiti sokolski ideji do zadnjega diha.“

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Bratje, 6. avgusta v Domžale!

Mladi, pa marljivi in vztrajni Sokol v Domžalah otvori dne 6. avgusta svoj dom. Glede na pomembnost te prilike in važnost postojanke, ki jo zavzema domžalski Sokol, je sklenil odbor Slovenske sokolske zveze, da je na ta dan prirediti v Domžalah večji sokolski zlet. Udeležo se naj ga poleg ljubljanske sokolske župe tudi vse bližnje sokolske župe, tem pa kolikor mogoče številno pridružijo tudi oddaljenejšje župe in društva.

Pohitimo torej dne 6. avgusta kar najmnogobrojnejše k domžalskemu Sokolu, da mu tako pokažemo svojo bratsko ljubav in priznanje svoje za veliko vztrajnost in požrtvovalnost, s katero je v razmeroma kratkem času zgradil novo sokolsko trdnjavo.

Ne bodi pa samo naša udeležba čim večja, temveč tudi naša priprava za zlet bodi kar najboljša.

Bratje načelniki in vaditelji, le malo časa nas še loči od zleta. Pripravljajte ta kratki čas svoja društva kar najintenzivneje za nastop v Domžalah; vadite jih še marljiveje in intenzivneje, kakor je to ob vsakdanjem, navadnem sokolskem delu vaša dolžnost. Vso pozornost obračajte redovnim vajam, da bo nastop članstva v kroju siguren in dostojen slovenskega Sokolstva. Nič manjša skrb pa vas ne bodi vaj za javno telovadbo, predvsem prostih vaj, ki so eno najvažnejših meril za delo in disciplino v sokolskih družstvih.

V kratkem se razpošljejo vprašalne pole radi udeležbe v kroju, pri prostih vajah in pri telovadbi na orodju. Bratske župe in društva, skrbite, da se čim prej izpolnijo in določijo zvezi.

Natančen spored zletu, navodila za izpred in javno telovadbo se objavijo v prihodnji številki Slovenskega Sokola.

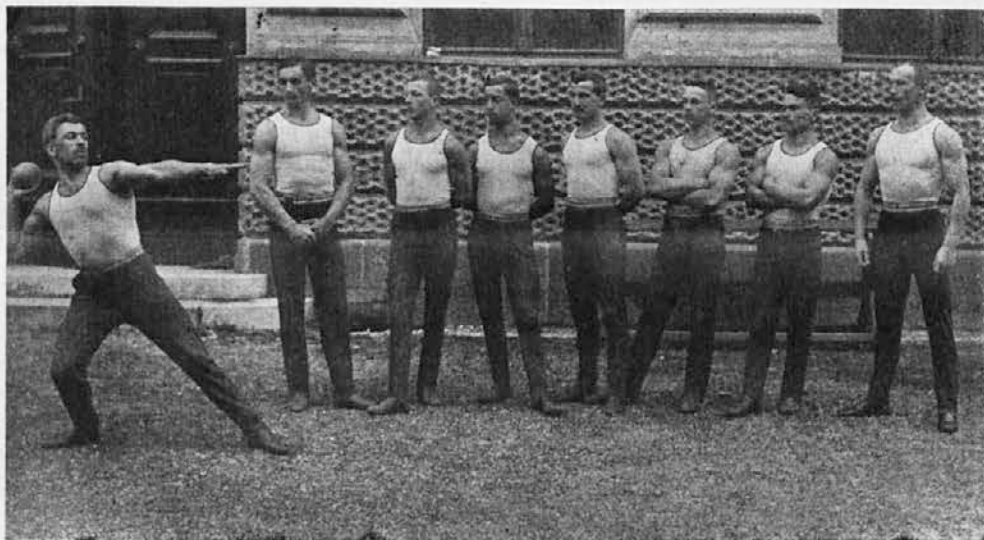
Na zdar!

Predsedstvo Slovenske sokolske zveze.

Raznoterosti.

Čehi o slovenski tekmovalni vrsti v Turinu. Češki sokolski listi v svojih poročilih o mednarodni tekmi izredno pohvalno omenjajo slovensko tekmovalno vrsto. Najvišjo pohvalo pa ji pač daje br. Franta Erben, odličen telovadni strokovnjak, izboren telovadec in tekmovalac, v svojem članku „Prisega“, objavljenem v „Věstniku sokolskem“. Piše o duhu, ki je vladal češko vrsto pri tekmi, o duhu, ki mu je enako kakor izvežbanosti pripisovati zmago češke vrste, o duhu, resnično sokolskem, o železni volji in vztrajnosti, ki sta premagali vse ovire pri pripravi, o navdušenosti in hrepenenju po vračilu (za Luksemburg, kjer so Čehi premagali Francozi), o samozavesti in pogumu češke vrste, ne samo odločene, ampak tudi zmožne, popraviti luk-

čani in članice kupili životopis Miroslava Tyrša, ki ga je letos izdal ljubljanski Sokol. S tem je dal javniški Sokol lep zgled drugim društvom. Saj bi moralo v vsakem sokolskem društvu vse članstvo biti temeljito poučeno, kdo je bil Miroslav Tyrš in kaj je storil za Sokolstvo in Slovanstvo. Žal, da njegov životopis doslej še ni našel zadostnega razširjenja pri nas. Enaka je z drugima dvema knjigama, ki ju je ljubljanski Sokol izdal lansko leto. In vendar so „Predavanja v vadijskem tečaju Č. O. S.“ (Sokolska vzgoja. Nauk o nagovoru.), ki v podrobnem poljudno razpravljajo in utemeljujejo veliko misel sokolsko, prevažna za poglobitev umevanja sokolske ideje med članstvom. Istotako pa treba, da se vsak član, ki nastopa v kroju, temeljito seznanj

Slovenska vrsta za mednarodno tekmo v Turinu.

semburški poraz, pravi, da sta pri vsej tekmi v vrsti vladali bojevitost in nekakšna posebna trdovratnost. „Tudi pri neugodnih, ne redkih, provzročeni po raznih okolnostih, zlasti po orodju in po neugodnem vremenu, so se pokazali znaki posebne stanovitnosti, železne odločnosti — iz gubiti kar najmanj. Gotovo so šla tudi ostala društva v boj z istim sklepom, toda prepričan sem, da duh društva ni bil nikjer tak. Morda še pri Slovencih, pri teh hrabrih in občudovanja vrednih sinovih majhne veje slovanske lipe, ki od tekme do tekme z matematično natančnostjo polagajo podse enega izmed najbližjih svojih rivalov, pri teh še. Ali razen pri njih nikjer. Tega občutka nisem imel sam. To se je govorilo splošno, to so trdili tudi vodniki ostalih neslovanskih telovadnih zvez, zlasti Francozi, Lahi in Belgijci.“

Posnemanja vredno. Mlado sokolsko društvo na Javorniku na Gorenjskem je poskrbelo, da so vsi njegovi

s tretjo knjižico, „Redovnimi vajami“. Vedno ste težili bratje, o pomanjkanju sokolskih knjig. Sedaj jih je nekaj tu, sezite po njih in omogočite, da se čimprej pokrijejo stroški zanje in da jim bodo kmalu mogle slediti druge.

Šesta mednarodna telovadna tekma evropske mednarodne telovadne zveze bo novembra meseca 1. 1913. v Parizu.

Telovadba žen pri Nemcih. Nemška telovadna društva skrbijo za žensko telesno vzgojo izredno marljivo, kajti konec leta 1909 je bilo 1521 ženskih telovadnih odsekov. Skupno število telovadk je znašalo 53.447, med temi 3032 vadijelic. Telovadilo se je v 87.630 urah, skupna udeležba je znašala 1.553.843 telovadk. Največ ženskih telovadnih odsekov je na Saškem (440), nemška telovadna organizacija v Avstriji jih ima samo 30 s 1269 članicami in 1179 telovadkami. Po številu telovadk gre prvo mesto Hamburgu, kjer telovadi 1892 žen in deklet, poteki slede mesta Monakovo (1731 telovadk), Berlin (1639 telovadk), Lipsko (1469 telovadk) in Draždane (1239 telovadk). — c.

FR. ČUDEN
 urar in trgovec
Ljubljana, Prešernova ulica
 priporoča
 največjo zalogo **vsakovrstnega blaga,**
sokolskih verižic in znakov po
 najnižjih cenah.
 Kolesa (biciklje) s prostim tekom
 od 100 kron naprej.
 Ceniki s koledarjem tudi po pošti
 zastoj in franko.

Svoji k svojim!

Brivski salon

S. STRMOLI

Pod Trančo (poleg Radeckega mostu)

se vljudno priporoča bratom Sokolom za obilen obisk. Izdeluje vsa lasničarska dela. Slavnim sokolskim in drugim društvom vljudno naznanja, da preskrbuje po naročilu ves potreben material za maskiranje pri gledaliških predstavah in drugih priredbah.

Cene zmerno. Postrežba solidna.

Svoji k svojim!

Točna postrežba!

Blaž Jesenko
 Ljubljana, Stari trg števil. 11
 priporoča klobuke, cilindre,
 čepice, sokolske čepice,
 ::: peresa, pasove i. t. d. :::
 = najnovejše fasono in po najnižjih cenah. =

Zmerne cene!

NARODNI DOM

Izvrstna jedla.
 Pristna vina.

Zbirališče slovenskega Sokolstva.

Za obisk se priporoča **E. KERŽIŠNIK.**

Slovenska trgovina

FR. STUPIČA

Ljubljana Marije Terezije cesta števil. 1.

ima vedno v zalogi **poljedelske stroje, šine in traverze za oboke, cement, štedilnike, peči, okove, cevi za vodo in vso drugo železnino.**

Ljubljanski Sokol je izdal:

„Redovne vaje“ v členu in četi, v zboru in praporu. — Cena 1 krono 80 vinarjev (s pošto 10 vinarjev več).

„Sokolska vzgoja“ in **„Nauk o nagovoru“**. (Predavanja v vaditeljskem tečaju Češke sok. zveze l. 1908.) Cena 80 vinarjev (s pošto 5 vinarjev več).

☛ Obe knjigi sta **vsakemu Sokolu neogibno potrebni.** ☚

Knjigi pošilja proti naprejšnjemu plačilu Ljubljanski Sokol, dobiti pa ju je tudi v „Narodni knjigarni“ in v Schwentnerjevi knjigarni v Ljubljani.

Cvetlični salon

Antona Bajca

V LJUBLJANI, Pod Trančo.

Izdeluje šopke in vence.

Priporoča se gostilna pri

„MIKUŽU“

v Ljubljani,

Kolodvorska ulica šte. 3.

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovska ulica 7

priporoča

svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega sistema, ter tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

== Popravila se izvršujejo točno. ==

Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštine prosto.

Anton Presker

krojač in dobavitelj uniforem avstrijskega društva železniških uradnikov

v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 16

priporoča svojo veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plašcev za gospe, nepremočljivih havelokov itd.

Obleke po meri po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah.

„Slovenskega Sokola“

letniki 1904, 1905, 1906, 1907,
1908, 1909 in 1910 so v zalogi pri

upravništvu „Slovenskega Sokola“.

Cena vsakemu letniku 3 krone.

Vzorne kroje za te-
lovadbo in za izlete
dobavlja

strokovni sokolski zavod

Miroslava Zacha

Praga II., Sokolská tř. 35.

Priporoča se

kavarna „Evropa“

Z odličnim spoštovanjem

:: Anton Zonejc ::